

A DICE kutatás margójára

Zölei Kocsis Blanka*

DICE – A kocka el van vetve. Kutatási eredmények és ajánlások a tanítási színház és dráma alkalmazásával kapcsolatban

A **D**rama **I**mproves **L**isbon **K**ey **C**ompetences **E**ducation, azaz *A drámapedagógia hatása a lisszaboni kulcskompetenciákra kutatás*¹ 2010-ben egy tizenkét országot összefogó konzorcium munkájának eredményeképpen, magyar vezetéssel, Európai Unió által biztosított anyagi forrásokból jött létre. A kutatás elsődleges célja volt, hogy vizsgálja a tanítási színház és dráma öt lisszaboni kulcskompetenciára vonatkozó hatásait, ilyenformán hiánypótló munka. Nemcsak ráirányítja a figyelmet a drámapedagógiai tevékenységek széles tárházára, hanem a kutatási eredmények alapján ajánlásokat megfogalmaz mind az Unió, mind a magyar közoktatás számára. Közérthető módon mutat rá a tanítási színház és drámatevékenység előnyös hatásaira, jól érzékelhető példákkal él a „civil”, drámapedagógiával nem foglalkozó ember számára is. Úgy vélem, ezekben rejlik legnagyobb ereje is: a kutatás átfogó vol-

ta először teszi lehetővé számunkra, hogy az Unió egészét reprezentáló adatokkal találkozunk, nyelvezete és stílusa miatt pedig alkalmas a köztudatban élő, a módszerrel kapcsolatos félreértések tisztázására is.

A két éven át tartó kutatás létrejöttében tizenkét ország (Csehország, Egyesült Királyság, Hollandia, Lengyelország, Magyarország, Norvégia, Palesztina, Portugália, Románia, Svédország, Szerbia, Szlovénia) szervezetei vettek részt. A konzorciumot a Káva Kulturális Műhely munkatársai vezették. A vizsgált kompetenciák az *anyanyelvi kommunikáció; a tanulás tanulása; a személyközi, interkulturális és szociális kompetenciák, állampolgári kompetenciák; a vállalkozói kompetencia és a kulturális kifejezőkészség* kompetenciák voltak. A kutatásban összesen 4475 diák vett részt, 111 különböző tanítási színház és drámaprogram keretein belül. Legtöbbjük 13-16 év közötti, állami finanszírozású iskolában tanuló fiatal volt, összesen csaknem 5 millió adat gyűlt össze.

A vizsgált minta egyharmadát adták a magyar fiatalok, összesen 1336 fővel. A fiúk és a lányok fele-fele arányban vettek részt a kutatásban, a többség életkora 14 és 16 év között volt a kutatás ideje alatt. A válaszadók mintegy 35%-a (471 fő) vett részt színházi nevelési programon, míg közel 8%-uk (109 fő) drámacsoporton, míg a kontrollcsoportot 756 fő alkotta. A vizsgálatban 26 különböző program vett részt, melyekből 8

* Keleti István Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Művészeti Szakközépiskola Győri Tagozat, önkéntes színész-drámatanár zoleikocsisblanka@gmail.com

1. A kutatási eredményeket feltáró írás DICE – A kocka el van vetve. Kutatási eredmények és ajánlások a tanítási színház és dráma alkalmazásával kapcsolatban és a drámapedagógusok számára készült kézikönyv, a Változások világa. DICE tanári csomag tanítási színházzal és drámával foglalkozóknak hazánkban is ingyenesen hozzáférhetőek online a [www.dramanetwork.eu/file/ DICE_kutatasi_eredmenyek.pdf](http://www.dramanetwork.eu/file/DICE_kutatasi_eredmenyek.pdf) és www.dramanetwork.eu/file/DICE_tanari_csomag.pdf oldalon és nyomtatott formában is a Káva Kulturális Műhely irodájában (1022, Budapest, Marczibányi tér 5/a) munkanapokon 10.00-16.00 között. (Utolsó letöltés: 2012. 05. 10.)

folyamatos munkában, míg 18 egyszeri színházi nevelési programban találkozott, összesen 8 társulat által felkínált keretben.

A kutatók tanítási színház és dráma tevékenység típusa szerint három csoportra különítették el a résztvevőket (kísérleti csoportok egyalkalmas tevékenységgel, kísérleti csoportok folyamatos tevékenységgel és kontrollcsoportok). A résztvevőkről átfogó módon kívántak képet alkotni, így minden diákról összesen nyolc forrásból gyűjtöttek adatokat. A diákok mindegyike kitöltött egy *tizennégy oldalas kérdéssort*, melynek *fókuszában a kulcskompetenciák*, illetve néhány háttérváltozó álltak. Az osztályokat kísérő *tanárok* is egyenként kitöltötték a gyerekekre vonatkozó kérdéssorokat, mely azt mutatta meg, hogy a tanár hogyan észleli a gyerekek kulcskompetenciáit. A tanítási színház és dráma tevékenységeket minden alkalommal *két-két független megfigyelő* követte nyomon, akiket előzetesen összetett kódolási rendszer alkalmazására képeztek ki. A programokat vezető színész-drámatanárok, illetve drámapedagógusok az általuk vezetett programról *strukturális leírást* készítettek, melynek célja az alkalmazott módszerek és értékelési formák feltárása voltak. A programleírások alapján független szakmai osztályozás készült, melynek során két független szakértő a program megtekintése és az értékelt fél ismerete nélkül, kizárólag a leírás alapján értékelte tevékenység *becsült hatékonyságát*. Ehhez csatlakozott még a színházi és dráma szakértőkkel felvett *strukturált felmérés* a tanítási színház és dráma helyzetéről az egyes országokban. Tovább szélesítették a kutatást az egyes konzorciumi tagok országában végzett *kapcsolódó felmérések*, melyben a *magyar fél a szociális kompetenciát vizsgálta*. A *másodlagos kutatások*, melyeket a kutatócsoport tagjai áttekintettek, a tudás újabb réteget adtak az átfogó vizsgálatnak.

A hazai eredményekről

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy az összes vizsgált területen szignifikáns különbség mutatható ki a tanítási színház és dráma élményben részesülő fiatalok javára. Noha ezek a különbségek nem nagyok, együttes hatásuk a fiatalok szemléletében és viselkedésében tartós változást hozhat, biztosítva egy sikerebb utat egy kompetencia alapú társadalomban.

A DICE kutatás készítői az eredmények ismeretében ajánlásokat fogalmaztak meg a magyar közoktatás minden résztvevője számára, a Magyar Köztársaság kormányának és minisztériumainak, valamint a háttérintézményeknek, az Országgyűlésnek és a magyarországi önkormányzatoknak is. Az ajánlás felhívja a figyelmet a kutatás széleskörű megismerésére és megismertetésére, illetve eredményeinek ismeretében a drámapedagógia a közoktatásba és a pedagógusképzésbe való beépítésére. Javasolja, hogy a drámapedagógiai képzési elemek a legyenek kiemelten fontos részei a pedagógusképzésnek és -továbbképzésnek, legyen elismerési rendszer a drámapedagógiai munkában sokat nyújtó pedagógusok számára is. Kéri, hogy a felsőoktatásban tanuló pedagógusok alapszakokon négy, mesterképzésben kettő-hat kredit értékben vegyenek részt szakspecifikus drámaképzésben. Ugyanakkor arra is felhívja a figyelmet, hogy az igényelhető pályázati és normatív támogatások, a civil szervezetek számára biztosított pályázati lehetőségek szükségesek az igényes és szakmai nivót biztosító foglalkozások fenntartására, ilyenformán biztosításuk kívánatos.

Meggyőződésem, hogy a drámapedagógia nemcsak eszköz, hanem olyan fantasztikus lehetőség, mely képes új és közös nyelv teremtésére pedagógus és diák, ember és ember között. Ezért fontos, hogy minden dolgozó pedagógus és közoktatásban bármilyen formában résztvevő szakember és dolgozó számára legyen ismert a drámapedagógia, a tanítási színház és dráma, a színházi nevelés vagy épp a drámaóra fogalma. Ismerjék meg – akár sajátélményű foglalkozások keretében – a folyamatokban rejlő erőt és a közössé formálódó, a pillanatban születő élményt és belső nyelvet, melynek segítségével különleges pillanatok és nagy felismerések születhetnek. A drámapedagógia képes arra, hogy újraértelmezze és újratemtse az oktató-nevelő

munka kereteit és új, konstruktívabb, kooperatívabb szemléletet biztosítson tanár és diák számára egyaránt, ezzel is hozzájárulva a kompetenciaalapú tanulás és oktatás sikeréhez.